

ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK JMÉNEM REPUBLIKY

Nejvyšší správní soud rozhodl v senátě složeném z předsedy JUDr. Vojtěcha Šimíčka a soudců JUDr. Miluše Doškové a JUDr. Karla Šimky v právní věci žalobce: **N. V. T.**, zastoupený advokátkou JUDr. Alicí Burianovou se sídlem Příkopy 902, Chomutov, proti žalovanému: **Ministerstvo vnitra**, se sídlem Nad Štolou 3, PP 21/OAM, Praha 7, o kasační stížnosti žalobce proti rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem ze dne 3. 9. 2004, sp. zn. 14 Az 193/2003,

t a k t o :

- I.** Kasační stížnost **se zamítá.**
- II.** Žalovanému **se nepřiznává** právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.
- III.** Odměna advokátky JUDr. Alice Burianové **se určuje** částkou 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do 60 dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

O d ů v o d n ě n í :

Žalobce (dále jen „stěžovatel“) včas podanou kasační stížností brojí proti shora označenému rozsudku Krajského soudu v Ústí nad Labem, kterým byla zamítnuta jeho žaloba proti rozhodnutí Ministerstva vnitra ČR (dále jen „žalovaný“) ze dne 16. 6. 2003, č. j. OAM-224/LE-B02-B02-2002, jímž mu nebyl udělen azyl podle § 12, § 13 a § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, a bylo shledáno, že se na něj nevztahuje překážka vycestování.

Stěžovatel v kasační stížnosti uplatňuje důvody obsažené v ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále jen „s. ř. s.“), a namítá tak, že krajský soud nesprávně posoudil právní otázku v předcházejícím řízení a že měl zrušit napadené správní rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost.

Stěžovatel uvádí, že jsou v jeho případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu. Vietnam opustil pro svůj nesouhlas s režimem a také proto, že tam nenalezl žádné pracovní a společenské uplatnění. Tuto svou situaci označuje za humanitární důvod, když dostačovala k tomu, aby se za cenu značných útrap pokusil přežít jinde. Stěžovatel se odchodem do ČR snažil naplnit svá čistě lidská přání, pracovat tak, aby se mohl uživit, zajistit si bydlení, vzdělání a najít vhodnou partnerku. Zatím zadlužil sebe i svou rodinu, aby tato svá přání uskutečnil. Neví, zda jeho blízkým nehrozí trest za to, že se ve Vietnamu zadlužil a že nebude mít po případném návratu do Vietnamu možnost dostát svým závazkům. Neví, jak s ním bude naloženo, pokud se vrátí. Humanitární důvody proto v jeho případě byly a jsou dány, naopak žalovaný dospěl v této otázce k nesprávným závěrům a jeho rozhodnutí v důsledku toho odporuje § 47 odst. 3 zákona č. 71/1967 Sb., správního řádu, a mělo být krajským soudem zrušeno.

Ze všech těchto důvodů stěžovatel navrhuje zrušit napadený rozsudek krajského soudu a zároveň žádá o přiznání odkladného účinku kasační stížnosti.

Žalovaný ve svém vyjádření především odkazuje na obsah spisu, zejména na vlastní podání a výpovědi učiněné stěžovatelem v průběhu řízení, a uvádí, že jeho rozhodnutí ve věci azylu i následný rozsudek krajského soudu byly vydány v souladu s právními předpisy. Stěžovatelova žádost o azyl se mu od počátku jevila jako účelová a motivovaná jedinečnými ekonomickými důvody. Stěžovatel ve správním řízení neuvedl žádné azylově relevantní skutečnosti, a proto mu azyl nebyl udělen. Žalovaný se zabýval i možností udělení humanitárního azylu, ovšem neshledal k němu žádné zvláštního zřetele hodné důvody. Navíc připomíná, že na udělení humanitárního azylu není právní nárok a záleží pouze na jeho volném uvážení. Z těchto důvodů žalovaný navrhuje, aby byla kasační stížnost Nejvyšším správním soudem zamítnuta.

V souzené věci Nejvyšší správní soud z předmětného správního spisu především zjistil, že řízení o udělení azylu bylo zahájeno dne 6. 2. 2003 na základě žádosti, v níž je jako důvod žádosti o azyl uvedeno, že stěžovatel z Vietnamu odjel proto, že chtěl poznat svět a také proto, že nedostal žádný důchod za své zranění ve válce proti Číně před 22 lety. Totéž vyplývá i z protokolu o pohovoru k důvodům návrhu na zahájení řízení o udělení azylu ze dne 21. 2. 2003. V tomto pohovoru také stěžovatel uvedl, že očekával, že poté co ho zranila mina, dostane invalidní důchod. To se nestalo a on po návratu z války neměl žádný příjem a živily jej jen příležitostné práce, zejména pouliční prodej čaje a cigaret. Do ČR odešel, když se dozvěděl, že v zahraničí vydělá víc peněz. V ČR žil nelegálně a pracoval zde na tržišti, dokud jej nezadržela policie. Po tomto zadržení se rozhodl požádat o azyl. V případě návratu do Vietnamu se neobával žádného nebezpečí ze strany státních orgánů.

Žalovaný se rozhodl stěžovateli azyl neudělit svým výše označeným rozhodnutím ze dne 16. 6. 2003. Žalovaný zde uvedl, že stěžovatel požádal o azyl proto, že utrpěl zranění ve válce mezi Vietnamem a Čínou a následně nedostal invalidní důchod. Stěžovatel nebyl ve své zemi původu pronásledován a v případě návratu do vlasti mu nehrozilo nebezpečí ze strany policie ani jiných státních orgánů. Žalovaný nezjistil, že by nepřiznání invalidního důchodu bylo způsobeno skutečnostmi uvedenými v § 12 písm. b) zákona o azylu a stěžovatel to ani netvrdí. Dále žalovaný uvedl, že stěžovatel nesplňuje důvody pro udělení azylu za účelem sloučení rodiny podle § 13 zákona o azylu a neudělil mu ani humanitární azyl podle § 14 zákona o azylu. Konečně neshledal, že by byl stěžovatel v případě návratu do země původu ohrožen skutečnostmi zakládajícími překážku vycestování.

Proti tomuto zamítavému rozhodnutí podal stěžovatel žalobu ke Krajskému soudu v Ústí nad Labem. V této žalobě uvedl, že žalovaný na podkladě shromážděných důkazů nesprávně posoudil skutkový stav věci a na základě toho vydal nesprávné rozhodnutí. V doplnění žaloby pak doplnil, že jej k odjezdu z Vietnamu vedly podmínky k životu a lidská práva, která nejsou ve vietnamské společnosti dodržována. Cítil, že lidé jako on, tedy váleční invalidé, nejsou ve Vietnamu rovnoprávní. V ČR žil až do svého zadržení nelegálně z důvodu jazykové bariéry a neznalosti lokality. Do vlasti se nemůže vrátit, neboť by se tím jeho život dostal do potíží.

Krajský soud v Ústí nad Labem tuto žalobu zamítl svým výše označeným rozsudkem. V tomto zamítavém rozsudku krajský soud uvedl, že v průběhu správního řízení ani v žalobě stěžovatel neuvedl, že by byl v zemi původu pronásledován nebo měl odůvodněnou obavu z pronásledování z některého z důvodů uvedených v § 12 písm. b) zákona o azylu. Krajský soud neshledal ani porušení správního řádu a konstatoval, že zjištěný skutkový stav má dostatečnou oporu ve správním spise, žalovaný vycházel při svém rozhodování z objektivních zpráv o situaci v zemi původu stěžovatele a vypořádal se s jejich obsahem. Stěžovatelovým důvodem k odchodu ze země původu byly zjevně ekonomické potíže, když neměl ve Vietnamu trvalou práci. K neudělení humanitárního azylu krajský soud uvedl, že jeho udělení přichází v úvahu ve výjimečných případech a není na ně právní nárok.

Celkově tak krajský soud přezkoumal napadené rozhodnutí žalovaného v souladu s obecně formulovanou žalobou a neshledal na jejím základě důvody pro zrušení tohoto rozhodnutí.

Nejvyšší správní soud přezkoumal napadený rozsudek Krajského soudu v Ústí nad Labem v rozsahu kasační stížnosti a v rámci uplatněných důvodů (§ 109 odst. 2, 3 s. ř. s) a dospěl k závěru, že kasační stížnost není důvodná.

Nejvyšší správní soud nejprve vážil nezbytnost rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek kasační stížnosti. Dospěl k závěru, že o ní není třeba rozhodovat tam, kde je žadatel chráněn před důsledky rozsudku krajského soudu režimem pobytu za účelem strpění podle § 78b odst. 1, 2 zákona o azylu (cizinec má nárok na udělení víza za účelem strpění pobytu mj., pokud žádost doloží dokladem o podání kasační stížnosti proti rozhodnutí soudu o žalobě proti rozhodnutí ministerstva ve věci azylu a návrhu na přiznání odkladného účinku - takové vízum opravňuje cizince k pobytu na území po dobu platnosti víza, která je 365 dnů; na žádost cizince odbor cizinecké a pohraniční policie platnost víza prodlouží, a to i opakovaně) – ze zákona platnost uvedeného víza zaniká právní mocí rozhodnutí o kasační stížnosti. Pozitivní rozhodnutí o žádosti o odkladný účinek by tedy nemělo z hlediska ochrany stěžovatele žádný význam, negativní by před rozhodnutím o kasační stížnosti bránilo řádnému soudnímu řízení. Při rozhodnutí o kasační stížnosti pak je rozhodnutí o odkladném účinku nadbytečné, neboť obecně může přiznání odkladného účinku kasační stížnosti přinést ochranu jen do doby rozhodnutí o této stížnosti.

Stěžovatel ve své kasační stížnosti uvádí pouze jedinou námitku, a sice tu, že jsou v jeho případě dány důvody pro udělení humanitárního azylu, když Vietnam opustil proto, že tam nenalezl žádné pracovní a společenské uplatnění. V této otázce je třeba nejprve odkázat na setrvalou správní judikaturu. Tak v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 10. 2003, sp. zn. 3 Azs 12/2003, bylo uvedeno: „*Na udělení azylu z humanitárního důvodu podle § 14 zákona č. 325/1999 Sb., o azylu, ve znění zákona č. 2/2002 Sb., nemá žadatel subjektivní právo. Správní orgán o něm rozhoduje na základě správního uvážení;*

jeho rozhodnutí přezkoumává soud pouze v omezeném rozsahu, a to z hlediska dodržení příslušných procesních předpisů (§ 78 odst. 1 s. ř. s.).“ Míra správního uvážení správního orgánu je tedy za situace, kdy se ustanovení § 14 zákona o azylu omezuje při určení důvodů, pro něž je možné humanitární azyl udělit, na konstatování, že se jedná o důvody hodné zvláštního zřetele; poměrně široká. Přitom prostor soudního přezkumu správních rozhodnutí u přiznání či nepřiznání humanitárního azylu je v souladu s citovaným judikátem naopak omezen, což však jistě ani ve vzájemné kombinaci neznámá, že by přiznávání humanitárního azylu mohlo být určováno pouhou libovůlí správního orgánu.

Ve svém rozsudku ze dne 11. 3. 2004, sp. zn. 2 Azs 8/2004, pak Nejvyšší správní soud doplnil: „Smysl institutu humanitárního azylu lze spatřovat v tom, aby rozhodující správní orgán měl možnost azyl poskytnout i v situacích, na něž sice nedopadá žádná z kautel předpokládaných taxativními výčty ustanovení § 12 a § 13 zákona o azylu, ale v nichž by bylo přesto patrně „nehumánní“ azyl neposkytnout. Zatímco tak v jiných právních předpisech reaguje zákonodárce na skutečnost, že není schopen předpokládat všechny situace, v nichž je určitý postup – zde poskytnutí azylu – vhodný či dokonce nutný, typicky demonstrativními výčty za účelem odstranění či alespoň zmírnění tvrdostí; v zákoně o azylu zvolil kombinaci dvou ustanovení obsahujících výčty taxativní a jednoho ustanovení umožňujícího pohledem humanitárních hledisek řešit situace nezahrnutelné pod předchozí dvě ustanovení. Správní orgán díky tomu může zareagovat nejen na varianty, jež byly předvídatelné v době přijímání zákona o azylu jako obvyklé důvody udělování humanitárního azylu – sem lze příkladmo zařadit například udělování humanitárního azylu osobám zvláště těžce postiženým či zvláště těžce nemocným; nebo osobám přicházejícím z oblastí postižených významnou humanitární katastrofou, ať už způsobenou lidskými či přírodními faktory – ale i na situace, jež předvídané či předvídatelné nebyly. Míra volnosti této jeho reakce je pak omezena pouze zákazem libovůle, jenž pro orgány veřejné moci vyplývá obecně z ústavně zakotvených náležitostí demokratického a právního státu.“

Ve stěžovatelově případě je třeba konstatovat, že se žalovaný danou otázkou zabýval, byť stručně. Tato stručnost je ovšem plně odůvodněna zejména tím, že stěžovatel neuváděl prakticky žádné důvody naznačující, že by v jeho případě byly dány důvody hodné zvláštního zřetele ve smyslu obvyklých důvodů zmiňovaných výše. Ani krajský soud, ani Nejvyšší správní soud jistě nepopírají, že osobní situace stěžovatele, tak jak byla zjištěna žalovaným a přezkoumána krajským soudem, může být pocíťována jako tíživá. Na straně druhé však není patrně natolik zjevné a nesnesitelně tíživé, že by bylo možno hovořit o tom, že by nepřiznání humanitárního azylu bylo způsobeno zjevnou libovůlí žalovaného, když hlavní problémy, které stěžovatel uváděl, byly problémy ekonomické, zejména touha sehnat v ČR trvalou práci.

Z těchto důvodů nemůže tato stěžovatelova stížnostní námitka obstát, zvláště za situace, kdy ji stěžovatel vůbec neuplatnil v řízení před krajským soudem a dopadá tak na ni ustanovení § 109 odst. 4 s. ř. s., podle něž Nejvyšší správní soud nepřihlíží ke skutečnostem, které stěžovatel uplatnil až poté, kdy bylo vydáno napadené rozhodnutí.

Lze proto uzavřít, že Nejvyšší správní soud v daném případě neshledal naplnění namítaných důvodů kasační stížnosti ve smyslu ustanovení § 103 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s., neboť - jak vyplývá ze shora uvedeného - v souzené věci se krajský soud nedopustil nezákonnosti spočívající v nesprávném posouzení právní otázky v předcházejícím řízení; ani v tom, že by býval měl zrušit napadené správní rozhodnutí pro jeho nepřezkoumatelnost. Z tohoto důvodu Nejvyšší správní soud dospěl po přezkoumání kasační stížnosti k závěru, že kasační stížnost není důvodná, a proto ji zamítl (§ 110 odst. 1 s. ř. s.).

Stěžovatel, který neměl v tomto soudním řízení úspěch, nemá právo na náhradu nákladů řízení (§ 60 odst. 1 s. ř. s.) a Ministerstvu vnitra náklady řízení nevznikly. Proto soud rozhodl, že se žalovanému nepřiznává právo na náhradu nákladů řízení o kasační stížnosti.

Stěžovateli byla pro řízení o kasační stížnosti ustanovena zástupkyní advokátka JUDr. Alice Burianová; v takovém případě platí hotové výdaje a odměnu za zastupování stát (§ 35 odst. 7, § 120 s. ř. s.). Soud proto určil odměnu advokátky částkou 1x 1000 Kč za jeden úkon právní služby – převzetí a příprava věci a 1x 75 Kč na úhradu hotových výdajů, v souladu s § 9 odst. 3 písm. f), § 7, § 11 odst. 1 písm. b), § 13 odst. 3 vyhlášky č. 177/1996 Sb. ve znění pozdějších předpisů, celkem 1075 Kč. Tato částka bude vyplacena z účtu Nejvyššího správního soudu do šedesáti dnů od právní moci tohoto rozhodnutí.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku **n e j s o u** opravné prostředky přípustné.

V Brně dne 22. března 2006

JUDr. Vojtěch Šimíček
předseda senátu